

- ✓ Elektrovnnalaš ohcamuš 29.1.2019 dmu 15.00 rádjai
- ✓ Mildosat elektrovnnalaččat ohcamuššii (dahje báberreiven 1. ohcanbáikái) 6.2.2019 rádjai
- ✓ Dievasmahttinsávaldagaid ja jearaldagaid mii sáddet šleađgapoastta bokte
- ✓ Válljemiid bohtosiid julggaštit áramustá 3.4.2019 Oma Opintopolku -neahttabálvalusas
- ✓ Oahpposaji vuostáiváldin 17.4.2019 dmu 15.00 rádjai

Ohcan ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumái

Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvlaid oktasaš ohcanáigi lea 8.–29.1.2019. **Elektrovnnalaš ohcamuš galgá leat furkejuvvon mañemustá 29.1.2019 dmu 15.00.**

Ohcci ferte duođaštit iežas ohcangelbbolašvuoda ja ohcančuoggáide váikkuheaddji áššiid duođaštusaiguin. Ohcamuššii dárbbášuvvon **mildosat** galget leahkit furkejuvvon ohcamuššii dahje doaimmahuvvon ohcanlágádussii mañemustá 6.2.2019 dmu 15.00. Ohcamuša mielddusin dárbbášuvvon duođaštusaid birra leahki rávvagat gávdnojit Opintopolku -neahttabálvalusas bajilčállaga "Tarvittavat liitteet" vuolábealde.

Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla sáhttá, jos dárbbáša, bivdit álgobearálaš duođaštusaid ja/dahje vierisgielat duođaštusaid suoma-, ruoŋa- dahje engelasgielat jorgalusaid oaidninláhká.

Go leat sádden ohcamuša oažžut šleađgapoastta, mas lea liŋka ohcamuša divvuma várás. Ohcanáigge beasat liŋkka bokte molsut omd. ohcanbáikkiid ortnegiid. Dán liŋkka bokte sáhtát lasihit ja duššadit ohcamušmildosiid 6.2.2019 dmu 15.00 rádjai.

Válljenmeannudeapmi

Ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumi oahppin válljen vuodusduvvá stáhtadási ohcamušaid čuoggáidrehkenastinmeannudeapmái, mii lea seammalágan buot oahpaheaiallaskuvlain Suomas. Ohppiid válljemis ii leat anus válljeniskkus.

Oahppit válljejuvvojit ohcančuoggáid miel leahki ortnegis skuvlensuorggi dahje sierraválljenjoavkkuin čohkkejuvvon válljenvuohkeráidduin čuovvovaččat:

Válljenjoavku	HH	HAMK	JAMK	OAMK	TAMK	Oktiibuot
Humanisttalaš ja bajásgeassin suorgi	15	30	30	17	17	106
Kultursuorgi	10	22	20	8	14	71
Oktasašgottedieđa, ekonoma ja hálddahus suorgi	75	45	55	33	34	236
Luonddudieđa suorgi	15	15	10	9	8	56
Teknihkka ja johtolaga suorgi	80	110	80	46	79	386
Luondduváriid- ja birassuorgi	5	15	10	5	8	42
Sosiála-, dearvvašvuoda- ja lihkadansuorgi	55	63	95	46	62	317
Mátkkoštan-, biepmo- ja ekonomasuorgi	20	25	25	15	8	91
Eará skuvlejupmi	5	5	5	1	5	20
Sierraválljenjoavku, English	20	20	20	15	20	95
Sierraválljenjoavku, OAMK Oarje-Lappi guovlu				15		15
Sierraválljenjoavku, OAMK Davvisámegiela skuvlejupmi				10		10
Oktiibuot	300	350	350	220	255	1475

HH = Haaga-Helia ámmátallaskuvla, Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla

HAMK = Häme ámmátallaskuvla, Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla

JAMK = Jyväskylä ámmátallaskuvla, Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla

OAMK = Oulu ámmátallaskuvla, Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla

TAMK = Tampere ámmátallaskuvla, Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvla

Ohcci skuvlensuorgi meroštallojuvvo ohcangelbbolašvuoda bukti dutkosa (ohcandutkkus) ja oahpahusministerija (OPM) skuvlen- ja oahpposuorgemeroštallama (mearrádus nr 19/400/2004) vuodul. Sierraválljenjoavkku oahppivállen dahkko čuoggáortnega mielde ohcandutkosidda vuoduštuvvi skuvlensuorgejuohkima haga.

Skuvlavázzin vuohki

Ohcanskovis jerro dutkosa ja skuvlensuorggi lassin maiddá skuvlavázzinvuohki, man mielde háliidat čađahit oahpuid. Skuvlavázzinvuohki váikkuha vejolašvuodaidasat boahit válljejuvot dušše dan dáhpáhusas, ahte du válljen skuvlavázzin (oahpuid gazzan-) vuohki čohkke iežas sierraválljenjoavkku.

Ovdamearkan: Leat čađahan diploma-inšenevrra dutkosa.

- Merket skuvlensuorgin Teknihkka ja johtolat ja válljet skuvlavázzinvuohkin vaikkeba Haaga-Helia vahkkobahppajoavkku. Leat ohccin Teknihkka ja johtolaga skuvlensuorggi válljendáhperáiddušige skuvlavázzinvuogis leat váikkuhus oahppiválljemii.
- Jos fas válljet skuvlavázzinvuohkin Haaga-Helia engelasgielat studerenvuogi, leatge ohccin sierraválljenjoavkkus. Du dutkosii sullasaš skuvlensuorgi váikkuha du ohcangelbbolašvuhtii, muhto gilvohalat studerenbáikkis nubbi, eará skuvlensurggiid ovddasteddjiiguin seamma sierraválljenjoavkkus leahki ohcciguin.

[Ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvlaid oahpogazzan hámit](#)

Ohcančuozáhat

Sáhtát ohcat seamma ohcamušain guovtti oahpaheaddjeallaskuvlii, maid merket vuosttaš- ja nuppe sajádagat ohcančuozáhagažin. Du almmuhan ohcančuozáhatornet lea čadni iige dan sáhte rievdatit ohcanáiggi nohkama manjel.

Merke nuppesaját ohcančuozáhaga dušše dan dáhpáhusas, ahte oahppogazzan guoskevaš oahpaheaiallaskuvllas lea dutnje realisttalaš vejolašvuohta. Du nuppesaját ohcančuozáhat galgá leat eará oahpaheaddjeallaskuvla.

Sáhtát boahit válljejuvvon dušše ovttá ohcančuozáhahkii dahjege ovttá oahpaheaddjeallaskuvlii. Jos du válljejit joabbágoabbá oahpaheaddjeallaskuvlii, man leat merken ohcanskovvá, it sáhte šat boahit dohkkehuvvon eará sadjai. (du nubbi ohcančuozáhat gesso eret automáhtalaččat).

Ohcamuša gieđahallan ja čuokkesmeroštallan

Du ohcamuša gieđahallá allaskuvla, gosa vuosttažettiin ozat. Jos don gávnnavuvvot ohcangelbbolažžan, dárkkistuvvo maiddá ohcančuokkesrehkenastin. Čuokkesdárkkisteapmi vuodđuduvvá oahpaheaddjeallaskuvllaid jagi 2019 oktasaš válljenvuođustusaide.

Almmut ohcanskovviin dan šleađgapoastaadreassa, man jámma geavahat. Allaskuvla váldá dutnje oktavuoda šleađgapoasttain, jos ohcamušastat lea mii nu jearranláhkái dahjege ohcamuša ferte dievasmahttit.

Ovttá čuoggáidaddinbáikkis vuhtiváldon vásáhusjagiide/-mánobajiide ja/dahjege máhttui ii addo čuoggát nuppádassii mange eará čuokkesmeroštallanbáikkis, jos rávvagiin ii nuppe ládje máinnašuvvo. Ohcamuša čuoggáid addimii váikkuhahtti skuvlejumi galget leahkit čađahuvvon ja bargovásáhus čoggojuvvon 29.1.2019 rádjai.

Oasseobbalašvuođat maidda addo čuoggát leat:

Eará čađahuvvon dutkosat	8
Bajásgeassindiehtaga vuodđooahput	10
Dievasmahttinskuvlejupmi 1.1.2013 manjá	4
Oahpahanvásáhus oahppolágádusas	5
Oahpahanvásáhus ámmátlas skuvlejumis 1.1.2017 manjá	10
Oktiibuot eanemustá	37

Ohccit sajuštuvvojit dássečuoggáidiiis válljenortnegii čuovvovaš oahpaheaiallaskuvllaid oktasaččat sohpon deattuhemiid mielde:

1. Vuosttašsaját ohcanbáiki
2. Oahpahanvásáhus ámmátlaš skuvlejumis, gal
3. Oahpahanvásáhus oahppolágádusas, badjel 30 mánu
4. Oahpahanvásáhus oahppolágádusas, badjel 24–30 mánu
5. Oahpahanvásáhus oahppolágádusas, badjel 18–24 mánu
6. Oahpahanvásáhus oahppolágádusas, badjel 12–18 mánu
7. Bajásgeassindiehtaga vuodđooahput, čađahuvvon
8. Eará čađahuvvon dutkosat, guokte dutkosa
9. Dievasmahttinskuvlejupmi, 30 oč dahje eambo
10. Dievasmahttinskuvlejupmi, 26–29 oč
11. Dievasmahttinskuvlejupmi, 22–25 oč.

Jos válljenortnet ii čovdašuva ovdelis máinnašuvvon kriteraid vuodul, vuorbáda diehtosystema ieš ortnega.

Válljejumi áigetávval

Oahppin válljejumi bohtosat julggaštuvvojit áramustá 3.4.2019 Oma Opintopolku –bálvalusas čujuhusas opintopolku.fi. Ohccái sáddejuvvon diehtu válljejumi bohtosiin maiddá reivve dahje šleađgapoastta bokte.

Studerensaji vuostáiváldin

Studerensaji galgá váldit vuostá 17.4.2019 dmu 15.00 rádjái Oma Opintopolku -bálvalusas. Jos Oma Opintopolku –bálvalusa geavaheapmi ii leat vejolaš, váldde saji vuostá čálalaččat omd. šleađgapoasttain ovdelis máinnašuvvon mearreáiggi siste. Eará dáhpáhusas don massát dutnje fálljun studerensaji.

Várresadjeválljemat

Juohkehaš ohccin gelbbolaš ohcci, gii ii ožžon oahpposaji goabbáge ohcančuozáhagas, báhčá várresadjai ohcančuoggáidis addán ortnega mielde válljenjoavkkustis ráidui. Jos ohcci lea merken guokte ohcančuozáhaga, son sáhtá leat várresajis goabbáge ohcančuozáhagas. Várresadjeválljemiid ollašuttet, jos sajít bohtet rabasin. Studerenbáikki rahpasettiin oahpaheaddjeallaskuvla váldá ohccái oktavuoda.

Oahppin váldima eastagat

Ámmátallaskuvlálaga vuodul ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumái ohcciin jerrojuvvo dearvvašvuhtii guoski eastagiid ja ovddit studerenrivttiid eretgeassimiid birra. ([L 932/2014 § 26, § 33 ja § 34](#)). Lassedieđut Opintopolkus bajilčállaga Terveydelliset vaatimukset vulobealde.

Nuppástuhttinohcamuš

Jos oainnat, ahte oahppiválljen ii leat dahkkon válljenvuođustusaid mielde, váldde vuosttažettiin oktavuoda ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvlla ohcanbáivalusaide. Jos ášši ii dánu čielgga, sáhtát ohcat ámmátallaskuvllas girjjálaš njulgema oahppin váldimii guoski mearrádussii 14 beaivve siste bohtosiid julggašteamis.

Registtardieđuid dárkkisteapmi

Registrerejuvvon olmmoš beassá ohcandieđuide Oma Opintopolku –siiduid bokte. Eará persovnnadieđuid oasil, go maida registrerejuvvon olmos addis lea beassanvejolašvuhta, sáhtá registrerejuvvon olmmoš sáddet girjjálaš dárkkistanbivdaga Oahpahusráđđehussii, geahča diehtosuodječilgehusa ([tietosuojasebste](#)).

Lassedieđut

Poastta johttin ii leat ámmátallaskuvlla ovddasvástádusa vuolde.

Ohcangelbbolašvuhta

Sáhtát ohcat ámmátlaš oahpaheaddjeallaskuvllii, jos dus lea dakkár skuvlejummi ja bargovásáhus, mii gáibiduvvo ámmátallaskuvlla dahje ámmátlaš skuvlejumi oahpaheaddji doibmii ([L 932/2014 § 25](#)).

Ohcangelbbolašvuoda addi skuvlejummi lea moatti spiehkastaga vuhtii válddekeahttá allaskuvladutkkus. Dutkosiid birra leat dárkkilot govvideamit čuovvovaš gáhppálagas. Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon bargovásáhusain dárkkuhuvvo dutkossuorggis háhkkojuvvon ámmátlaš bargovásáhusa. Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon bargovásáhus lea ovdanbuktojuvvon skuvlensuorgeluohkkájuogu maŋŋá.

Ohcangelbbolašvuhta galgá devdojuvvo ovdal ohcanáiggi nohkama.

Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon dutkkus (ohcandutkkus)

Dutkosis, mainna ozat skuvlejummai, ii addo čuoggát.

Gii ámmátlaš dutkosa osiid (ámmátlaš oahpuid) oahpaheaddjin áigu.

Lágalaš njuolggadusaid vuodul ohccis ferte leat allaskuvladutkkus (ámmátallaskuvladutkkus dahje universitehtadutkkus).

spiehkastagat allaskuvladutkosa gáibádussii:

Sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi ohccis (vuhtii váldditkeahttá čábbodatdikšunsuorgi) ferte leat jogo bajit allaskuvladutkkus dahje ámmátallaskuvladutkkus

Dánsunsuorggi ja sirkussuorggi skuvlejumi čađahan ohccit sáhttet almmuhit ohcandutkkusin allaskuvladutkosa dahje golmma jagi viidosas heivvolaš oahput.

Gii oktasaš dutkosa osiid (oktasaš oahpuid) oahpaheaddjin áigu.

Ámmátlaš skuvlejumi oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddjis dahje gii áigu oahpaheaddjin galgá leat váldonjuolggadussan bajit allaskuvladutkkus. Ámmátlaš skuvlejumi oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddjit leat ovdamearkka dihte gielaid ja matematihkka oahpaheaddjit.

Main nu dáhpáhusain maidái eará allaskuvladutkkus go bajit allaskuvladutkkus sáhtá addit gelbbolašvuoda.

Jos don leat báلكáhuвvon ámmátlaš skuvlejumi oktasaš dutkosa oasseobbalašvuoda Oktasašgoddis ja álbmogin doaiman dahje Bargoeallimis doaiman dahje Studeren- ja karriearaplánengárvvisuoha oahpaheaddjin, sáhtá du čađahan allaskuvladutkosa váldit vuhtii ohcangelbbolašvuoda addi heivvolaš allaskuvladutkkusin. Ohcangelbbolašvuoda árvvoštallama várás dárbbášuvvo gaskaboddosaš bargoduodaštus dahje kopijja bargosoahpamušas, mas gažaldagas leahki oahpahušdoaimma sáhtá gávnnaht. Eará dáhpáhusas ii dán ohcan vuorus dahkko dulkojupmi allaskuvladutkosiin, mat sáhtaše leat heivvolaččat ovdelis máinnašuvvon oktasaš dutkosa oasseobbalašvuodaid oahpaheapmái ja/dahje addá ohcangelbbolašvuoda ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái.

Ohcangelbbolašvuoda addi dutkkus ferte leat gárvvis ovdal ohcanáigi nohká.

Gii áigu válmmaštalli skuvlejumi addi oahpaheaddjin

Gii áigu ámmátlaš skuvlejumi válmmaštalli oahpaheaddjin, ferte son deavdit jogo ámmátlaš dutkosa osiid dahje oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddjin áigu ohccái mearriduvvon ohcangelbbolašvuodagáibádusaid.

Gii ohca ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái eará maid allaskuvladutkosiin

Eará go allaskuvladutkosiin sáhtá leat ohcangelbbolaš ohcanáigge ámmátlaš skuvlejumis ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin doaimbi olmmoš dahje olmmoš, gii lea báلكáhuвvon addit ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejumi.

Gii doaimá ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin

Skuvlejumi ordnejeaddji (oahppolágádus, mas lea ámmátlaš dutkosiid ja ámmátlaš skuvlejumi ordnenlohpi) sáhtá spiehkastit allaskuvladutkosa gáibádusas ja báلكkáhit ámmátlaš oahpaheaddjin olbmo, geas lea erenoamáš gievra dahje spesialiserejuвvon geavataš ámmátdáidu ([A 986/1998 § 13 mom. 2](#)). Ohcanáigge ovdelis máinnašuvvon momeantta mielde bargi olmmoš sáhtá boahit válljejuвvot ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái, muhto oahpaheaddji pedagogalaš oahpuid čađaheapmi ii adde sutnje gelbbolašvuoda eará oahpahanbargguide. Skuvlejumi ordnejeaddji mearrádus olbmo báلكkáheamis allaskuvladutkosa haga guoská dušše dihto spesifiserejuвvon oahpahušdoaimma. Eará go allaskuvladutkosiin ohcci, ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin doaimbi ohcangelbbolašvuoda árvvoštallama várte dárbbášuvvo duodaštusaid lassin oahppolágádusas lassedieđut sierranas skoviin (Oahppolágádusa lassečielggadus) ([Oppilaitoksen lisäselvitys](#)).

Fuom! Sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi ámmátlaš dutkosa osiid oahpahušas sáhtá spiehkastit bajit allaskuvladutkosa dahje ámmátallaskuvladutkosa guoski gáibádusas duššebeare čábbodatdikšunsuorggi ámmátlaš dutkosiidá láidesteaddji skuvlejumiid oasil.

Gii addá ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejumi

Erenoamáš siva vuodul sáhtá leat ohcangelbbolaš olmmoš, gii ii leat čađahan allaskuvla dutkosa, muhto doaimá ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti ámmátlaš skuvlejumi oahpahušdoaimmas ([A 986/1998 § 13 c](#)), danin go olbmos lea muđui skuvlejumi dahje bargovásáhusa mielde háhkkojuвvon alla ámmátdáidu. Ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejupmi dárkkuha ámmátlaš oahppolágádusain ollašuttuojuvvi dutkosii láideskeahtes skuvlejumi. Ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejumi sáhtá addit maidái eará organisašuvnnas, jos organisašuvnnas lea ámmátlaš dutkosiid ja ámmátlaš skuvlejumi ollašuttinlohpi. Čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejupmi sáhtá leat guhkkábisti skuvlejupmi dahje oanehisskuvlejupmi, bargofápmoskuv lejupmi dahje vuodđoskuvlejumi čuovvu joatka- dahje dievasmahttinskuvlejupmi, man dárkkuhussan lea buoridit ámmátlaš máhtu. Ohcanáigge ovdelis máinnašuvvon momeantta lági mielde barggus doaimbi olmmoš sáhtá boahit válljejuвvot ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái, muhto oahpaheaddji pedagogalaš oahpuid čađaheapmi ii adde sutnje gelbbolašvuoda eará oahpahušdoaimmaide. Ámmátlaš máhtu čiekŋudahtti dahje dievasmahtti skuvlejumi addi ohcangelbbolašvuoda árvvoštallama várte dárbbášuvvo duodaštusaid lassin bargoadis lassedieđuid sierralágan skovis (Oahppolágádusa lassečielggadus) ([Oppilaitoksen lisäselvitys](#)).

[Ámmátlaš skuvlejumi ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddji gelbbolašvuohta \(Ammatillisen koulutuksen ammatillisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuus, A 986/1998 § 13, § 13 a, § 13 b ja § 13 c\)](#)

[Ámmátlaš skuvlejumi oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddji gelbbolašvuohta \(Ammatillisen koulutuksen yhteisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuus, A 986/1998 § 14\)](#)

[Ámmátlaš skuvlejumi válmmaštalli skuvlejumi addi oahpaheaddji gelbbolašvuohta \(Ammatillisen koulutuksen valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuus\), A 986/1998 § 13 e](#)

[Ámmátallaskuvlla oahpaheddjiid gelbbolašvuođagáibádusat \(Ammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimukset\), A 1129/2014 § 17](#)

Eará báikkis, go Suomas čađahuvvon allaskuvladutkkus (dát erenoamáš dehálaš olgoriikkas ohccide)

Jos almmuhat dutkosin, mainna ocat ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái

- allaskuvladutkosa, man leat čađahan eará go davviriikkain dahje
- vuollel golmma jagát allaskuvladutkosa, man leat čađahan davviriikkain dahje
- sosiála- ja dearvvašvuođasuorggi dutkosa, man leat čađahan eará sajs go Suomas dahje
- leat oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddji dahje oahpaheaddjin figgame ja leat čađahan dutkosa eará riikkas go Suomas,

galgá ohcamuššii laktit miehde Suoma Oahpahusráđđehusa dahje oahpahusministeriija mearrádus dutkosa buohtastahttimis Suomas čađahuvvon allaskuvladutkosii. Jos dovddastan-/buohtastahttinmearrádus váilu, eat sáhte gieđahallat ohcamuša.

Oahpahusráđđehus mearrida olgoriikkas čađahuvvon dutkosa addi gelbbolašvuođas bargui, masa Suomas gáibiduvvo dihto skuvlejupmi dahje dihto dássásaš allaskuvladutkkus. Dihto dásat skuvlejupmi gáibiduvvo ovdamearkka dihte čuovvovaš oahpahusdoaimmaide:

- ámmátlaš dahje oktasaš ávdnasiid oahpahus ámmátlaš skuvlejumis
- erenoamášoahpahus (oasseáigásaš erenoamášoahpahus dahje erenoamášluohkkáohpahus)
- oahppi láidehus dahje oahpuin láidehus
- friddja čuvgehusdoaimma oahpahus
- ávnnasoahpaheapmi
- luohkkáohpahus
- ovdaskuvlaoahpahus.

[Dutkosiid dovddastan ja internašunála vearádallan](#)

[Láhka davviriikkaid gaskkas davviriikkalaš bargomárkaniin olbmuide, geat leat čađahan unnimustá golmmajahkásaš alit skuvlejumi, \(Laki Pohjoismaiden välillä pohjoismaista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, L 651/1998\)](#)

Skuvlen- ja oahpposuorggit

Mii čuovvut oahppivállejumis oahpahusministeriija (OPM) mearrádusa nro 19/400/2004 čuovvu skuvlen- ja oahpposuorgeluohkkájuogu. Skuvlen- ja oahpposuorggi geavahit ohcangelbbolašvuođadulkojumis ja ohcci skuvlensuorgi meroštallo ohcangelbbolašvuođa bukti dutkosa miehde. Oahppit válljejuvvojit čuoggáid miehde ortnegis skuvlensurggiid guoski dahje erenoamášválljenjoavkku ceggen válljenvuohkeráidduin, geahča báikkis (Válljenmeannudeapmi) (Valintamenettely)

1 Humanisttalaš ja bajásgeassinsuorgi

- 101 Friddjaáige ja nuoraidbargu
- 102 Gielladiehtagat
- 103 Historia ja arkeologijja
- 104 Filosofijja
- 105 Bajásgeassindiehtagat ja psykologijja
- 106 Oahpahus- ja bajásgeassinbargu

- 107 Teologijja
199 Eará humanisttalaš ja bajásgeassinsuorgi

2 Kultursuorgi

- 201 Giehta- ja dáiddaindustriija
202 Kommunikašuvdna ja informašuvdnadiehtagat
203 Girjjálašvuohta
204 Teáhter ja dánsun
205 Musihkka
206 Govvádáidda
207 Kultuvrra- ja dáidaga dutkamuš
299 Eará kultursuorgi

3 Oktasašgottediehtagiid, fitnodekonomiija ja hálddahusa suorggit

- 301 Fitnodekonomiija ja gávppašeapmi
302 Álbmotekonomiija
303 Hálddahus
304 Statistihkkadieđa
305 Sosiáladiehtagat
306 Politihkkadiehtagat
307 Juridihkkadieđa
399 Eará oktasašgottediehtagiid, fitnodekonomiija ja hálddahusa suorgi

4 Luonddudiehtagiid suorgi

- 401 Matematihkka
402 Diehtogiedahallan
403 Geo-, gomuvuođa- ja nástediehtagat
404 Fysihkka
405 Kemijja
406 Biologijja
407 Eanandieđa
499 Eará luonddudiehtagiid suorgi

5 Teknihka ja johtolaga suorgi

- 501 Arkiteakta ja huksen
502 Mášen-, metálla- ja energijateknihkka
503 Elrávdnje- ja automáhtašuvdnateknihkka
504 Dáhta- ja diehtujohtolatteknihkka
505 Gráfalaš- ja kommunikašuvdnateknihkka
506 Borramušgálvo- ja bioteknihkka
507 Proseassa-, kemijja- ja materiálateknihkka
508 Tekstiila- ja bivttastanteknihkka
509 Fievro- ja fievrriidanteknihkka
510 Buvttadanekonomiija
599 Eará tekniikka ja johtolaga suorgi

6 Luondduriggodat- ja birassuorgi

- 601 Eanandáilloallu
602 Šaddogárdedoallu
603 Guolástanekonomiija
604 Vuovdedoallu
605 Luonddu- ja birášsuorgi
699 Eará luondduriggodat- ja birášsuorgi

7 Sosiála-, dearvvašvuođa- ja lášmmohallansuorgi

- 701 Sosiálasuorgi
702 Dearvvašvuođasuorgi
703 Sosiála- ja dearvvašvuođasuorgi (surggiid oktasaš prográmmat)
704 Bátneálkkasdieđa ja eará bátnefuolahus
705 Veajuiduhttin ja lášmmohallan
706 Teknihkalaš dearvvašvuođabálvalusat
707 Farmasijja ja eará dálkkasfuolahus
708 Dálkkasdieđa
709 Šibitdálkkasdieđa
710 Čábbodatdikšunsuorgi
799 Eará sosiála-, dearvvašvuođa- ja lášmmohallansuorgi

8 Mátkkoštan-, biebman- ja ekonomiijasuorgi

801 Mátkkoštansuorgi

802 Idjadan- ja biebman-suorgi

803 Ruovttudoallo- ja geavahanbálvalusat

804 Ráidnenbálvalusat

899 Eará mátkkoštan-, biebman- ja ekonomiijasuorgi

9 Eará skuvlejupmi

901 Soalddát- ja rádjegozáhussuorgi

902 Čáskadan- ja beastinsuorgi

903 Bolessuorgi

904 Fánggaiddikšun

969 Eará OPM (odne OKM) hálddahussuorggi olggobealde ordnejuvvo skuvlejupmi

998 Eará OPM (odne OKM) hálddahussuorggi vuolde ordnejuvvo skuvlejupmi

OKM = oahpahas- ja kulturministeriija

Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon bargovásáhus (eará maid oahpahasbargu)

Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon ámmátsuorggi bargovásáhus galgá vástidit dan dutkosa suorggi, mainna ozat oahpaheaddjeskuvlejupmái: Váiljemis váldo vuhtii 29.1.2019 rádjai čohkkon bargovásáhus. Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon geavtlaš bargovásáhusas eai addo čuoggát eaige dat váldojuvvo vuhtii ohcančuoggáid addi báikkii.

Gáibiduvvon bargovásáhusa mearri rehkenastojuvvo ollesbeavvebarggu mielde. Ollesbeavvebargun dohkkehuvvo 150 bargodiimmu/mánnu. Oanehisáigásaš bargogaskavuodát sáhtto rievdatit vástidit ollesbeavvebarggu rehkenastinminstariin 11 mánu = 1 jahki, 21 beavve = 1 mánnu. Maiddái fitnodatdoallin doaimman váldojuvvo vuhtii geavtlaš bargovásáhusan. Ámmátsuorggi geavtlaš bargovásáhusan ii dohkkehuvvo oahpahanvásáhusa iige hárbhallama, mii gullo dutkosa sisa, mainna ozat skuvlejupmái.

Gii áigu ámmátlaš dutkosa osiid(ámmátlaš oahpuid) oahpaheaddjin

Mearrádusaid vuodul ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjis dahje gii áigu oahpaheaddjin gáibiduvvo unnimustá golbma jagi ámmátlaš bargovásáhus.

Fuom.! Sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi ámmátallaskuvladutkosa čađaheaddjis (eret lohkon čábbodatsuorgi), ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjis ja gii áigu oahpaheaddjin gáibiduvvo vihtta jagi ámmátlaš bargovásáhus allaskuvladutkosa dását doaimmain. Sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi bajit allaskuvladutkosin (bajit allaskuvladutkkus dahje magisttar) ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin figgi ohccis gáibiduvvo golbma jagi ámmátlaš bargovásáhus.

Gii áigu oktasaš dutkosa osiid (oktasaš oahpuid) oahpaheaddjin

Ámmátlaš skuvlejumi oktasaš dutkosa osiid oahpaheaddjis dahje sus gii áigu oahpaheaddjin ii gáibiduvvo ámmátlaš bargovásáhus.

Ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejupmái earáin go allaskuvladutkosin ohcci

Olbmos, gii ii leat čađahan allaskuvladutkosa, muhto lea bálkkáhuvvon ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin, gáibiduvvo vihtta jagi ámmátlaš bargovásáhus.

Olbmos, gii ii leat čađahan allaskuvladutkosa, muhto lea bálkkáhuvvon addit ámmátlaš máhtu čiekjudahtti skuvlejumi, ii gáibiduvvo ámmátlaš bargovásáhus, jos oahppolágádusa/bargoaddi addán lassieduid ([Oppilaitoksen lisäselvitys](#)) vuodul son lea háhkan bargui gáibiduvvon alla ámmátláiddu skuvlejumi bokte.

[Ámmátlaš skuvlejumi ámmátlaš oahpuid oahpaheaddji gelbbolašvuotta \(Ammatillisen koulutuksen ammatillisten opintojen opettajan kelpoisuus, A 986/1998 § 13, § 13 a, § 13 b ja § 13 c\)](#)

[Ámmátallaskuvlla oahpaheaddji gelbbolašvuhtagáibádusat \(Ammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimukset, A 1129/2014 § 17\)](#)

Oasseobbalašvuodat mat čuokkesmeroštallojuvvojit

Ovttá čuoggáidmeroštallanbáikkis vuhtii váldojuvvon vásáhusjagít/-mánotbajit ja/dahje máhttu eai čuokkesmeroštallojuvvo nuppádassii mange eará čuokkesmeroštallanbáikkis, baicce jos ii rávvagiin eará ládje máinnašuvvo. Ohcančuokkesmeroštallami váikkuheaddji skuvlejumiit galget leahkit čađahuvvon ja oahpahanvásáhus háhkkojuvvon ovdal ohcanáigge nohkama.

Eará čađahuvvon dutkosat

Dutkkus galgá leat gárvvis ovdal ohcanáigge nohkama. Dutkkus sáhtta leat ámmátlaš vuodđodutkkus, ámmátdutkkus, erenoamášámmátdutkkus, álbmotallaskuvladási dahje ámmátlaš alladási dutkkus dahje allaskuvladutkkus. Mii váldit vuhtii dán čuokkesmeroštallanbáikkis maiddá eará riikkain go Suomas čađahuvvon dutkosa.

Jos almmuhat eará riikkas go Suomas čađahuvvon dutkosa iige dutkkusduođastus leat čállon suoma-, ruota- dahje engelasgillii, galgá ohcamuššii laktit mielde dutkkusduođastusa suoma-, ruota- dahje engelasgielat virggálaš jorgalus sihke originálgielat dutkkusduođastus. Dán báikkis almmuhuvvon dutkosis ii dábálaččat dárbbas Oahpahasráđđehusa mearrádusa dutkosa buohtastahttimis. (veardit Ohcangelbbolašvuhtii gáibiduvvon dutkkus (Hakukelpoisuuteen vaadittava tutkinto)).

Allaskuvladutkkus dárkkuha vuolit dahje bajit universitehtadutkosa, ámmátallaskuvladutkosa dahje lisenšiáhta dahje doavttiridutkosa (ásahus allaskuvllaid ortnegis ([asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä 464/1998](#))). Ámmátlaš oahpaheaddjekuvlejumi ohcamis ii goittotge váldo vuhtii vuolit dahje bajit universitehtadutkosa guovtti dutkkusin, jos magisttarskuvlejumái lea ovdánahttojuvvon oaveávdnasa molssotkeahtta ovdamearkka dihte pedagogihkka kandidáhtas pedagogihkka magisttarin. Dán ohcamis ii maiddá vuhtii váldojuvvo guovtti sierra dutkkusin dutkosa mii addá mánga dohkálašvuoda, omd. dearvvašvuodaivššár (AMK) / buohccedivššár (AMK).

Ámmátlaš skuvlejumi dutkkusstruktuvra lea ovdanbuktojuvvon ásahusas ([asetuksessa 137/2017](#)) ja dan ovdelis dahkon mearrádusain.

Dutkkusin ii váldo vuhtii studeantadutkosa iige eará dutkkus-nammasaš skuvlejumiid ja/dahje skuvlenprográmmaid, mat eai deavdde ovdelis govviduvvon dutkosa meroštallamiid/gáibádusaid.

Jos ohcci lea almmuhan dán čuokkesmeroštallanbáikái jo guokte čađahuvvon dutkosa, sáhtta goalmát, ohcandutkosa lassin čađahuvvon dutkosa oahppočuoggáid váldit vuhtii báikkis Täydennyskoulutus (Dievasmahttinskuvlejummi), jos oahppočuoggát leat čađahuvvon 1.1.2013 manjá.

Ovttá čađahuvvon dutkosis sáhtta oazžut 4 (njeallje) ohcančuoggá, oktiibuot eanemustá 8 (gávčči) čuoggá.

Čađahuvvon dutkkus	Ohcančuoggát
--------------------	--------------

Ii čađahuvvon dutkosa ohcandutkosa lassin	0
---	---

Okta čađahuvvon dutkkus	4
-------------------------	---

Guokte čađahuvvon dutkosa	8
---------------------------	---

Bajásgeassindiehtaga vuodđooahput

Mii dohkkehit suopmelaš universitehta dutkkusgáibádusaid vuodul čađahuvvon bajásgeassindiehtaga, rávesolbmobajásgeassindiehtaga, erenoamášpedagogihka, ámmátbajásgeassima dahje bajásgeassindiehtaga pedagogalaš 25 oahppočuoggá dahje 15 oahppovahkku viidosaš vuodđooahpuid (approbatur). Oahput sáhttet gullot dutkosii, mainna ozat skuvlejumái iige máinnašuvvon vuodđooahppoobbalašvuodas leat čađahanáigerádji.

Mii dohkkehit maiddá čuovvovaš ámmátlaš oahpaheaiallaskuvlla gáibádusaid mielde čađahuvvon bajásgeassindiehtaga oahpuid:

- HAMK: Ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumi bajásgeassindiehtaga vuodđooahput gáiddusdeattuhemiin
- JAMK: Ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumi bajásgeassindiehtaga oahput
- TAMK: Pedagogalaš vuodđodieđut ja -dáiddut

Ovdalis govviduvvon bajásgeassindiehtaga vuodđooahpuin / bajásgeassindieđa oahpuin sáhtta oáččut 10 (logi) ohcančuoggá. Stuorit mearri čađahuvvon oahpuid eai lasit ohcančuokkesmeari dán čuokkesmeroštallanbáikkis.

Bajásgeassindiehtaga vuodđooahput Ohcančuoggát

Ii čađahuvvon	0
Čađahuvvon	10

Dievasmahttinskuvlejupmi

Dievasmahttinskuvlejupmin váldo vuhtii 1.1.2013 manjel čađahuvvon skuvlejumiid, jos oktonas skuvlejumi viidodat lea unnimustá 1 oahppočuokkis (oč) dahje 1 máhttočuokkis (mč) dahje 0,5 oahppovahkku dahje 27 diimmu (d).

Dievasmahttinskuvlejupmin sáhtta váldit vuhtii dutkosii láidesteadji skuvlejumis 1.1.2013 manjel čađahuvvon oahpuid, rabas allaskuvllas čađahuvvon oahpuid ja ámmátlaš dievasmahttinskuvlejumiid. Oahput sáhttet leahkit omd. giella- dahje dáhta- ja johtolatteknihka kurssat iežas suorggi máhtu čiekjudahtti dahje eará dábiin máhtu mánggabealagahtti/lasihahtti skuvlejumit.

Sáhtát rievdatahttit oahppovahkkuin čađahuvvon oahpuidat oahppočuoggáide gerddoniin 1,5 ja vihkkehallát skuvlenbeivviid/-diimmuid bisti skuvlejumi viidodaga rehkenastinminstariin 27 d = 1 oč. Dán ohcamis váldo vuhtii okta máhttočuokkis (mč) oktan oahppočuoggán (oč). Dievasmahttinskuvlejupmi čuokkesmeroštallojuvvo skuvlejumi oktiirehkenastojuvvon oahppočuokkesmeari mielde.

Čađahuvvon skuvlejumit	Ohcančuoggát
vuolel 2 oč dahje ii skuvlejupmi	0
2–5 oč	0,5
6–9 oč	1
10–13 oč	1,5
14–17 oč	2
18–21 oč	2,5
22–25 oč	3
26–29 oč	3,5
30 oč dahje eambbo	4

Mii geavahat almmolaš jorbennjuolggadusa.

Oahpahanvásáhus oahppolágádušas

Ohcančuoggáid bukti oahpahasvásáhusan váldo vuhtii oahpahasbargu, mii lea dahkkon bargo- dahje virge gaskavuodas oahppolágádussii, omd. ámmátlaš oahppolágádussii, allaskuvlii, vuodđoskuvlii, logahakkii ja/dahje rávesolbmuidskuvlii. Oahppolágádušas ferte leat leamašan oahpahasbarggu áigge skuvlejumi dahje oahpahusa dahje ámmátlaš dutkosiid ja ámmátlaš skuvlejumi dahje ámmátlaš lasseskuvlejumi lágidanlohpi.

Mii váldit vuhtii oahpahasvásáhusa maddái skuvlejumi oaivedoaimman lágideaddji eará organisašuvnnas, jos organisašuvnnas lei oahpahasdoaimma áigge ámmátlaš dutkosiid ja ámmátlaš skuvlejumi dahje ámmátlaš lasseskuvlejumi lágidanlohpi, sihke Suoma stáhtahálddaha vuollásaš ámmáhii skuvlejeaddji oahppolágádušas. Oahpahasvásáhusan sáhtta váldit vuhtii maddái Suoma Oahpahasráđdehusa oahppoplána mielde lágiduvvon ásaiduhttiskuvlejumis oahpaheaddjin doaimmama.

Oahpahasvásáhusan váldo vuhtii ovdaskuvlaoahpahas, muhto ii eará mánáidgárdeoahpaheaddjin doaimmama.

Dán čuokkesmeroštallanbáikkis ii oahpahasvásáhusan dohkkehuvvo omd. bargooahpisteami, bargobáikeoahpisteami, dovdaheami, áššehasarávvema, konsulterema, veajudahttima oahpistandoaimmaid, hárjehahttima, álbmotlogaldallama, ovdaságaid doallama iige ovdaolmmožin doaimmama.

Čuokkesmeroštallamis váldo vuhtii 29.1.2019 rádjai čoggon oahpahanvásáhus. Vásáhusa mearri váldo vuhtii oaivedoaimmalaš oahpaheami mielde ja siidodoaimmat (oasseáigásaš) vásáhusa sáhtta rehkenastimin rievdatit oaivedoaimmalážžan.

- Jos du bargoáigi lea rehkenastojuvvon oahpahusdiimmuid mielde, nu oahpahus lea leamašan oaivedoaimmalaš dalle, go dat lea leamašan unnimustá 16 vahkkodiimmu. Oasseáigásaš oahpaheapmi buohtastahttojuvvo ohcančuokkesmeroštallamis oaivedoaimmalaš vásáhusan dino, ahte 64 diimmu vástida ovttá mánu oaivedoaimmalaš vásáhusa.
- Jos leat leamašan ollesbargoáiggis, nu ollesbeaivebargun dohkkehuvvo 150 d = 1 mánu. Oanehaččat bisti bargogaskavuodát rehkenastojuvvojit oktii dino, ahte 21 beaivve = 1 mánu.

Oahpahanvásáhus	Ohcančuoggát
vuolel 5 mánu dahje ii ollenge	0
5–12 mánu	1
badjel 12–18 mánu	2
badjel 18–24 mánu	3
badjel 24–30 mánu	4
badjel 30 mánu	5

Oahpahanvásáhus ámmátlaš skuvlejumis 1.1.2017 maŋŋá

Jos ovddit čuokkesmeroštallanbáikkis almmuhuvvon oahpahusvásáhusas unnimustá 5 mánu lea háhkkojuvvon 1.1.2017 maŋŋel ámmátlaš oahppolágádusas ja/dahje ámmátallaskuvllas (dahje eará organisašuvnnas, geas lea ámmátlaš dutkosiid ja ámmátlaš skuvlejumi dahje ámmátlaš lasseskuvlejumi lágidanlohpi), sáhtta ámmátlaš skuvlejumi oahpahanvásáhusa váldit vuhtii maiddá dán čuokkesmeroštallanbáikkis.

Oahpahanvásáhus ámmátlaš skuvlejumis	Ohcančuoggát
Ii	0
Lea	10

Bálvalusgaskavuodá eaktu

Jos du lea ásahusa 986/1998 § 13 a mielde váldojuvvon ámmátlaš skuvlejumái ámmátlaš dutkosa osiid oahpaheaddjin eavttuin, ahte golmma jagi siste bálvalusgaskavuodá álgimis čađahat oahpaheaddji pedagogalaš oahpuid, ja deavddát ohcangelbbolašvuodagáibádusaid, boadat válljejuv vot ámmátlaš oahpaheaddjekuvlejumái ohcančuoggáid vuodul meroštalli válljensajádagastat fuolatkeahtá.

Jos don leat bálkáhuvvon suopmelaš ámmátallaskuvlla lektora dahje alaoahpaheaddji bargui ja dutnje lea bargosoahpamuša soabadettiin stellejuvvon eaktu, ahte čađahat mearreáiggis bálvalusgaskavuodá álgimis oahpaheaddji pedagogalaš oahpuid, ja deavddát ohcangelbbolašvuodagáibádusaid, boadat válljejuv vot ámmátlaš oahpaheaddjeskuvlejumái ohcančuoggáid vuodul meroštalli válljensajádagastat fuolatkeahtá.

Pedagogalaš oahpuid čađahangeatnegasvuohta galgá oidnot bargosoahpamušastat dahje eará virggálaš rekryterenáššegirjjs.

Mii doalahit rievtti rievdadusaide. Fuom! Jos sáme gielat jorgalusas leat eahpečielggasvuodát, gánnáha dárkkistit rávvagat virggálaš suoma- dahje engelasgielat siidduin.